Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

N. 2759

Digitized by Google

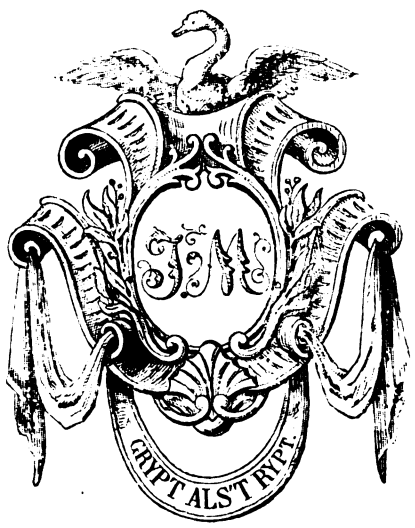

[redacted]EITSBIBLIOTHEEK GENT
900000205713 Digitized by Google

275

PETRI BAARDT

Vooznaemster Helden-Daden

ENDE

Lijck-Beſtedings Eer-Gedicht;

Over het on-rijp ende droevich Overlijden

Van den Door-luchtigen, Hooch-ende-Wel-Geboren Heere,

Sijnder Excellentie Hooch-loffl. Gedachtenis,

HENRICH

Grave toe Naſſauw, Catzenellebogen, Vianden, Dietz, ende Spiegel-berg: Heere tor Beylſteyn, Baron tot Lieſvelt: in leven Stadt-Holder ende Capiteyn Generael van Frieſlandt, Stadt Groeningen, Omlanden ende Drenthe. Landt-Commandeur des Ridderlijcken Duytſchen Ordens der Baillye tot Uytrecht.

Gheboren binnen Aernhem / den 28. Febvarij / 1612. Ende / tot droevich herteleet en miſ-genoegen van de Vereenigde Nederlandtſche Provincien / door een Doodt Piſtollen-Scheut / ſeer Manhaftich ende Furieuſelijck / voor ſijnder Eer / en des Vaderlandts Wel-baren / aen't Mozen-ſchans in Vlaenderen / ſtrijdende / verwont; tuſſchen den 23. en 24. Junij / olde Stijl / ende den 2. Julij daer aen-volgende / in't Fort Sint Annen ſeer Chriſtelijck in den Heere ontſlapen.

Wiens Lichaem met groter Rou, Eer, ende Magnificentie, binnen Leeuwarden, in der Iacobijnen Kercke, beneffens ſijn Oom, Graeff WILHELM LUDWICH; *en Heer Vader, Graeff* ERNEST CASIMIR, *Loflijcker Memor. ter Aerden is beſtedicht, op den 7. Ianuarij, in den Iare* CIↃ. IↃC. XLI.

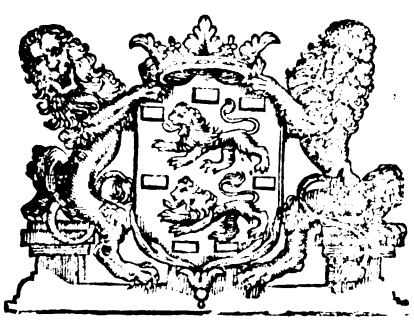

Ghedruckt tot Leeuvvarden,

By CLAUDE FONTEYNE, Boeck-Drucker Ordinaris der Ed. Mog. Heeren Staten van FRIESLANDT. 1641.

Digitized by Google

Op-gedragen

Aen de Hooch-ghebooren, ende op't uyterſte bedroefde Vrou,

Me Vrouwe, SOPHIA HEDWICH,

Geboren Hertoginne tot Brunſwich ende Lunenburch, &c. Gravinne tot Naſſauw, Catzenellebogen, Vyanden, Dietz, &c. Vrou ende Baroneſſe tot Beylſteyn, ende Lieſvelt, &c. Alder-bedroefſte Vrou Moeder Sijnder Excellentie, HENRICH, Grave tot Naſſau, &c. Hoochlofflijck. Gedachtenis.

ALS MEDE

Aen den Doorluchtigen, Hooch, ende Wel-ghebooren Heere,

WILHELM FREDERICH,

Grave toe Naſſau, Catzenellebogen, Vyanden, Dietz, ende Spiegelberg: Heere tot Beilſteyn, Baron tot Lieſvelt: Gouverneur ende Capiteyn Generael van Frieſlandt: Landt-Commandeur des Ridderlijcken Duytſchen Ordens der Baillye tot Uytrecht: Eenichſte Broeder ſijnder overledene Excellentie, hoochloflijcker Memorie; altans ons regeerender ende ghenadigher Heeren.

MITSGADERS

Aen de Edele ende Mogende Heeren, Mijne Heeren,

De Reſpective Heeren STATEN der Provincie van FRIESLANDT.

De Ed. Mog. Heeren de Gedeputeerde STATEN der ſelvtiger Provincie.

Den Provincialen Hogen-RAEDT van den Hove van FRIESLANDT,

De Edele Heeren RADEN ter ADMIRALITEYT, in Frieſlandt reſiderende.

JEGENS

De E. Achtbare Heeren Burgemeeſteren/ Schepenen/ ende Raedt der Stadt Leeuwarden.

Digitized by Google

Voornaemste Helden-Daden, ende Lijck-Beſtedinghe van Sijn Excellentie, HENRICH, Grave te Naſſauw, &c. Stadt-Holder van Frieſlandt, &c.

GRootmoedig' HEDUWICH, tot Ramp en Rou geboren,
Genadige Vorſtin; tot Loff en Eer vercoren,
So haeſt den Hemel u, doen eerſt *Lucîn'* u ſach,
Recht-waerde *Gracchen* Moer, en aen de Tepels lach,
Bedruckt, bedroeſt, betraent, in pullich Bruyn gedoken,
Beſchaduw't in Cypres, benevelt en beloken
In ſtae'g-Ferael Gewaedt: Godt matig uwe Rou,
Den Hemel gun u Heyl, geduldelijcke Vrou!
En ghy, die aen het Stuyr van *Frieſlandts* hoge Daken,
Naſſauſche jonger Heldt, in ſorg begint te waken,
ERNESTI waerde Spruyt; Getelgt van CASIMYR,
Die LUDWICHS Daet en Naem, WILHELM, becleet alhier,
Wiens Grim en wraeck-luſts Dwang, gemengelt in den Yver
Tot Chriſti ware Kerck, verwacht een hoger Schrijver
Wiens Martiael Gemoedt, wiens Daden, gins en
Men galmt, tot deſen dach, by *Alexanders* Eer;
On-dwingelijcke Prins, dien Trommels en Piſtolen,
Was aen der Minnen Borſt, doch gene Rou bevolen,
Deeſ' mijn beſwalckte Pen, gedoot-verſt in het Bloet,
En *Caſimirs* Getraent, onluſtich ſuchten moet!
Ha! wonderbaer Geheym, helaes Fatael ontmoeten!
Om *Naſſaus* deſtich Huys ſo droevich te begroeten!
Meer Tranen zijn mijn Inckt, *ô Frieſen*! uyt u Bron,
Geſtort in *Brunſwvichs* Schoot, als ick begeren kon.
Werdt van ons droeve Droeſt dan nimmer eynde comen?
Beklaghelijcke Standt! werdt nimmer aff-genomen
De Rou van onſen Hals? gedenckt, ô Vaderlandt!
Gedenckt, *Radbodi* Huys, u commerlijcken Standt.
'tIs Een-en-twintich Iaer, doch weynich min geleden,
Dat *Frieſlandts* droeve Pronck ter Aerden ging beſteden
Dien cloecken LUDOWICH, dien *Cæſar* van ons Landt;
Ick meen, **Wils Gods mit Eer**! (*Maraen*!) was u bekant.

ANNO 1620. Graeff Willem Ludowich ſterft/ en wert begraven/ *den 9. Julij.*

Digitized by Google

1632. De Tranen barſten uyt, de Rotzen zijn bewogen,
Wat Generoſe Borſt-, wat Ziel, niet op-getogen?
Naßauſche Vorſt end' Heer, wanneer hy overlecht,
U Princelijcke Trou aen *Nederlandt* gehecht?
Doch, menich is dijn Hulp, WILHELM! al-ree vergeten,
Digreſſio. Die noch de geele Kaes, wel uyt de ſchimmel eten,
Met ongeſuyvelt Broodt; en denckt niet eens wanneer,
Haer Landt in Aſſch en Kool lach, ſonder tegen-weer:
Den 25. Maij. 1633. Acht Iaren is't geleen, dat, in den Heer ontſlapen,
De Vader van ons Landt, de Herder van ons Schapen,
Den 3. January Graeff Ernſt begraven. Dien cloecken *Caſimir*, ſijn Kudde laet alleen,
En reyſt den wiſſen Treck, daer w'alle moeten heen;
Acht Iaren is't gele'en, dat ghy, bedroefſte Moeder,
Beſtedicht aen den Tomb u ſoo getrouwen Hoeder,
Wiens Ziel, in Godes Hant, door een moordadich Loot,
Voor *Rueremondens* Veſt, in 's Hemels Daken vloot:
Acht Iaren is gele'en, dat ghy, beſorgde *Frieſen*,
Becommerd in't Gemoedt, gaet, Staetſche-wijs, verkieſen
Ons aff-gezielden Heer, Graeff HENDRICH *van* NASSOU,
Dat deeſ', in Noot en Doot, u Hulper weſen ſou;
In Ianuario. Den Hemel juychte ſelfs, *Bellona* liet haer-ſtralen,
Graeff Hen- En *Phœbus* ſijnen bral, op *Frieſlandt* neder-dalen;
-tekenen van vreucht: gantſch *Neerlandt* was in roer,
...ſpangiens *Mars* jalours, van 't geen ons weder-voer.
't *Naßauſche* jonge Spruyt neemt datelijck in d'Ermen,
Den 30. January Ons commerlijcken Staet te redden en beſchermen,
Beromt van den Hove de Raeds-Beſtellinge. Met Princelijck Beleydt, met ordere van Staet;
Denckt hoe voorſichtich hier ſoo jongen Prince gaet.
Het Landtſchap *Drenthe* volght, met Ridderſchap, en Heeren,
Februar. 24. En gaen hem oock terſtondt 't Gouvernement ver-eeren;
Februar. 28. Stadt *Groeningen*, gelijck de voorige Provens,
Alſoo d' Om-landen mee, doen hem de ſelve wenſch,
Met Zegen van den Heer, en Voorſpoet in't regeeren,
En dat den Opper-Al ſijn Iaren wil vermeeren;
Dit wierde (ſoo-men ſeyt) gelijck een Oge blickt,
Off als een vlugge Windt, voorſpoedelijck beſchickt:
En, off het ſpoedich was? denckt hoe de Laſten waren,
't Ondragelijcke Lot, voor deeſ' zijn Ionge Iaren.
Men droomt, den *Atlas* heeft een Werelt op zijn Neck;
Ontzielde jonget Heldt, was minder u betreck?

Commiſ-

Digitized by Google

Commissien van Staet noch nauwelijcks becomen;
En efter d'Eede van Getrouwicheyt genomen,
Was datelijck de Last *Rhijnberch* te tasten aen,
En, met sijn Hoocheyt, in den eersten brandt te gaen.
Wat sal ick hier? off eerst de trouwe Dienst verhalen,
Off 't Martiael Gemoedt, in onsen Heer affmalen?
De Stoff is effen groot, en ghy, ô Sang-Godin!
Coont op geen teder Riet affquelen mijne Sin.
Den aenvang vol gevaers, 't Canon begost te spelen,
Eer dat men noch te recht de Troupen ging' verdelen;
Quartieren nau gericht, stracx comter van de Wal,
Graeff Hendrich, door u Tent, een glende stalen Bal,
Dit was de welle-comst, en d'eerste van de Boden,
Genaed'ger Heer end Vorst, die u te gaste noden,
't Couragieus Gemoet, Voorsichticheyt, en Raet,
Bedanckte den *Maraen* voor d'Heusselijcke Daet.
In corten, wierdt de Stadt door goet Beleyt gewonnen,
En 't Ratte-Nest verdelgt, met al de Paepsche Nonnen,
De Loff-Banieren en Laurieren die *Naßau*,
Hier aen sijn Crone wracht, was, *Spangjen*, uwe Rou:
Dit was u eerste Tocht, ghy *Frieschen Alexander*,
Noch in u jonge Ieucht, en dadelijck een ander,
Van geen geringer stoff, volgt op de versche Wond;
Die, sonder u Beleyt, doch nimmer helen cond:
Ons Vaderlant in Roer, de Borgeren ontsteken
In mis-verstandt; geteelt uyt veelderley Gebreken,
Lach samptlijck over hoop, en 't breydelose Ros,
Gelijck 't gemeenlijck doet, liep sijne wegen los:
Wat wasser al te doen, wat wasser al te maken?
Elck wiste meer als aer van Politijcque Saken,
Den eenen sochtet hier, den ander sochtet daer,
Den eenen was 't te licht, den anderen te swaer,
En lijckerwijs den brandt gaet tot den Hemel stijgen,
Wanneerse, niet gebluft, haer lesschinge mach crijgen,
Soo mede ginck het hier; een jeder was *Pompæ*,
Elck wolde *Cæsar* zijn, gelijck 't te *Romen* dee.
Met wat een cloeck beleyt, om onheyl te verhoeden,
O! tweeden *Uticens*! bedwingt ghy de Gemoeden?
Hier sach men, wat een Prins, en 't aensien van een Heer,
In sijnen Staet vermocht, en seker noch wat meer:

1633.
Rhijn-bergs eerste belegering.
Den 1. Maij.
Door Sijn Excellentie Graeff Hendrick van Nassau.

Den 23. Maij.

ANNO
1634.

Digitized by Google

1634. Hoe cloeck het *Haechje* was, ſo condemen't niet brouwen,
Om, jegens uwen danck, haer Troupes aen te houwen
Den 22. Junij. Op onſe Bodems laſt; HENRICUS was te kloeck,
En weygert heuſſelijck het *Haechje* ſijn verſoeck.
Het brieſſchen van de Zee; de Golven en de Baren,
Onſtuymich door de Windt, ſoo nu gebreydelt waren,
Ontheft ſich weder-zijdts, ſomwijlen, hier en daer,
Een neveligen Wolck, doch weynich van gevaer.
Nochtans, ô jonger Heldt! hoe graeg ghy ſocht te ruſten,
Hoe graeg een waerde Vreed, u vreedſaem Hert ſou luſten;
ANNO 'tMaraenſche *Carthageen*, en Spangiens *Hannibal*,
1635. Verſpieden't om en om, en ſochten't over al.
En ſoo geen Republijck ſijn Vyandt kan verachten,
Den 13 Maij. Preſt Neerlandts Sorg u op, by dagen en by nachten,
& ſeq. Te paſſen op de *Maes*, dien ſorgelijcken Vloet,
Daer menich Edel Hert ſijn ruſte breken moet,
Daer, laes! niet lang gele'en, ERNEST, u waerde Vader,
Ontfing 't moordadich Loot, ja Loot en Doot te gader.
U waken had geen end, u braken geen begin,
Tocht door *Brabandt.* Niet minder dan de Ruſt valt in u kloecke Sin.
Wat Pen, wat Rijm, off Maet, ſal deſe Tocht aff-malen,
[illegible] genoech, u droef heyt te verhalen;
[illegible] e Commandeur, *los Arlos*, ſchaemt u wat,
[illegible] u in u doot, van dit bebloede Badt!
De Zielen roepen wraeck, die ghy door ſtraffe woorden,
Hals-ſterck gelijck een Hont, ellendich deed' vermoorden,
Ghy benter d'oorſaeck van, ghy ſulter uyt u Graff,
De Rekenſchap aff doen, als Godt s' u vordert aff.
Tienen herobert. Waer ginck *Orangjen* oyt, waer ging *Naſſau* betonen,
den 30. Maij. Dat in haer Herte ſoud' deeſ' wrede wreetheyt wonen?
Ten ware ghy, ô Fielt, bloet-dorſtigen *Albaen*,
't Quartier, u toe-geſeyt; had ſelver af-geſtaen:
Dieſt, den 3. Junij. De Steden *Aerſchot*, *Dieſt*, en noch meer ander Plaetſen,
Aerſchot. den 6. Junij. Die ſochten deſen Bal noyt wederom te kaetſen,
Maer vielen willich toe, en boden haren Handt,
Aen u, ontzielde Vorſt! Beſchermer van ons Landt:
Deeſ' moeyelijcken Tocht diende ymmer niet vergeten;
Eer dat ghy met u Heyr voor *Leuven* waert geſeten,
Heel Spangjens grootſte Macht, heeft ymmer hier getoond,
Leuven belegert *den 15. 16. 17en & ſeq.* Dat Vreeſ' en Schrick, in haer, in u, Courage woond.

Doch

Digitized by Google

Doch, middewijl, (gelijck de Voſſen altoos ogen,
Op't Leger van den Haen) werdt *Schencke-Schans* bedrogen;
Hier leyttet over hoop, hier wendt ghy uwen Tredt,
En *Brabandt* is verheucht, en *Leuven* is ontſet:
't Was, eyndelijck, een Tocht, waer in men ſoude wenſchen,
Deucalions Gewas, off ander Stalen Menſchen,
„ Geen arbeydt, ſonder ruſt, kan in geduyr beſtaen,
Ghy nochtans, waerde Vorſt! naemt deſe moeyten aen,
Tot 's Vaderlandts Beſcherm, Met Eer, en Bloedt, en Leven,
Stantvaſtich, en met luſt, en arbeydt daer beneven;
Nu, deſen aff-geſlooft, volcht datelijck een aer,
Niet minder van gewoel, doch linder van gevaer,
En dat doch alles al gedyen mocht ten beſten,
Frontieren wel verſien, de Wercken en de Veſten,
De Wallen op-gemaeckt, en ſoo het gantſche Landt,
Als met een vaſte Muyr getrocken in de Bandt,
Voor ongeval beſchermt, voor blaken en voor branden,
Voor Rovery en Moordt, voor Streupers en Vyanden;
V ſtaeg-becommert Hert, u Yver, en u Trou,
By deeſ' gelegentheyt geen moeyte ſparen wou,
Soo datmen, alder-weeg, in voor-gevallen Saken,
Ons aff-geleefden Heer ſach duyrich leggen waken,
Der Crijgs-Godinnen Helm, haer Standaert, en haer Schilt,
Haer trots en cloeck Beleydt, wat heeft hy aers gewilt?
Dit nauwelijcks verricht, is wederom ontſteken,
Sijn Vyandt, d'eene Veſt, off d'ander aff te breken,
Begeeft ſich op de reys, tot in de Langen-Straet,
Daer doe-mael *Neerlandts* Heyr in voller Orden ſtaet,
't Staeg-ijverend' Gemoedt, door d' Eeren-Roem gedreven,
Cond, noch tot vaſte Ruſt, noch Traecheyt, ſich begeven,
Stilt, voor de laetſte mael, met Princelijck Beleyt,
De Staet in't Vaderlandt, die over hope leyt,
Ten overſtane van d' Hooch-mogend' Heeren Staten,
Die over ons Verſchil als Middelaren ſaten;
Van 't gene doe verricht, en watter is geſchiet,
Behoeft op mijn Papier, geen nodiger bediet.
De grondeloſe luſt met *Cæſars* Loff-Banieren,
Met Lauren-Looff en Thijm, ſijn jeugdich Hooft te cieren,
Den Scepter van *Radbôd*; de Crone van *Naſſou*,
Verdroten efter mee de lang'-*Bredaeſche* Rou,

1635.

Schencke-Schans verraſt van den Vyandt.

Den 17. July. & ſeq.

Aftocht uyt *Brabandt* in de ſelfde Maent.

ANNO 1636.

Beſichticht de Frontieren. *In Martio & ſeq.*

Reyſt nae de Lange-ſtraet / *In Auguſto.*

ANNO 1637.

In Januario. Generale middelen in Frieſlant vaſt geſet.

Digitized by Google

1637. De tranen en 'tgekerm van Neerlandts Onderſaten,
Die, onder *Spaengjens* Iuck bedroeft, ellendich ſaten,
Ontſtelden d'Opper-al ſijn Throon; en *Naſſaus* Bloet
Vergrimde ſich, gelijck een jonge Leeuwe doet;
Den 20. Iunij. Aenvaerdicht ſijne Laſt van hooger handt geſonden,
Commandeert 67 Compagnien te voet en 38 te Peerde na 't *Rendevous* an de Rhijn-cant. En voert ſijn machtich Heyr langs *Over-Yſſels* Gronden,
Beſchermt de coele *Rhijn*, de Vader van de *Wael*,
Spring-borne van de *Maes*, en Vloeden altemael.
Beſichticht om end om de Plaetſen naeſt-gelegen,
Stelt order op ſijn Volck, op Guarniſoens, en Wegen,
Gebiet de Steden *Cleeff* en *Calcar* daer om-heer,
Te paſſen op haer Poort, te letten om haer Eer,
Ontbiet de Bruggen op, de Vonders, en de Sloupen,
Verſekert voor gevaer, en overlaſt ſijn Troupen,
Don Diego was ontſtelt, en puyſten als een Gendt,
En wiſte niet waer heen 'tſou werden aen-gewendt,
Ganſch *Gelder* was in roer, en *Gennip* van ſijn leven,
Was noyt in meerder angſt; Naer *Bruſſel* wert geſchreven,
Den 12. Iulij. Om order en behulp; men neemt een Aenſlach voor,
Ouchteloose Aen-ſlach van den Vpant met 1800. te Peert ende 900. te Voet. Doch *Gennip* kreech terſtondt een ander Luys in't oor,
En ruckt ſijn Troupen in, De Geus was aen het varen,
Sijn Hoocheyt was te Scheep, en *Naſſau* aen't vergaren;
[illegible]kten in der ijl de Troupen by malckaer:
[illegible]e Vyandt ſelff haer werden eens gewaer,
Den 22. Julij. Lach *Caſimir* geveſt, met Ruyters en Soldaten,
Breda berent van Sijn Excellentie Graef Hendrick. Tot *Tetering*; van ſins, om *Bréda* niet te laten,
So lang ſijn ſtrijdbaer Erm cond voeren *Naſſaus* Kling,
Off *Brédas* Gouverneur *Orangjens* Paden ging.
Gomaro du Fourdin, wien Spangjen al de Saken,
Gomaro du Fourdin, Gouverneur van *Breda*. En wien hy had belaſt op ſijn *Breda* te waken,
Ver-wellecomſt *Naſſau*, met Koegels en Canon,
So lang gelijcke danck van *Caſimir* begon.
Ontzielde *Naſſaus* Vorſt, hier conde men bemercken,
Singuliere blijt van Sijn Excellentie. V Princelijck Gemoedt, gedreven op de Vlercken
Van d'al-baſuynſche Faem, uyt *Breda* cander ſtoff,
Alleen uyt *Bréda* zijn, tot ſtaeg-begane Loff:
Soo ijlich Was de Spae niet in der Aerd geſtoten,
Off *Bréda* was terſtont als in u Wal beſloten,
Is nachts en daegs op de been. En dat men een-mael wiſt, off een-mael had gehoort,
Waer oftmen uw's gelijck in deſen had beſpoort,

Soo

So ijlich was 't Canon niet aen u Batteryen,
Men ſpeelden op de Stadt, om 't Leger te bevryen,
Men wrochter onder aen, ghy ſtelt u in gevaer,
Op condſchap, dach op dach, waer dat u Vyant waer.
Thomaſo Spaenſche Prins, in beuſheyt op-geſtoven,
Ontfangt het Sacrament, en gaet daer op beloven,
't Ontlaſten van de Stadt, off Bloedt en Leven beyd,
Op t' offeren aldaer, voor Spaenjens Majeſteyt:
De *Prince Cardinael*, met vijftien duyſent Zielen,
Soo op den aen-tocht ſtond om 't Leger te vernielen,
Fourdin, haer Commandeur, valt machtich uyt de Stadt,
Doch hebben alle drie geen voordeel daer gehadt.
't Gevecht gaet dapper aen, en duyrt wel elleff Weken,
Tot, eyndelijck, 't Gemoedt *Gomaro* is beſweken,
Hy vyert, en brandt, om hulp, doch 't helpen was om niet,
Breda moeſt aen den Dans, eer datter hulp geſchiet.
Soud ick, Voorſichtig' Heer, u ruſteloose Nachten,
U Yver en Gevaer, hoe grondich in gedachten,
Hoe ſtedich in't gewoel, (houd op mijn Sang-Godin)
Verhalen 't vieren-deel? mijn Veder is te min.
Wie heeftet oyt geſien? wie hoorden't meer verhalen?
Hoe dat een Prince ſelfs, tot veel verſcheyden malen,
Treedt voor aen in de Slijck, en klautert door de Gracht,
En vordert, handt aen handt, ſijn Troupen aen de Wacht.
Dies wend ick mijne Pen, en gae by ander wegen,
Om u Manhafte Borſt en Goddelijcke Zegen,
Ten dienſte van het Landt, te brengen aen den dach,
Doen u ſijn Hoocheyt weer aen Rhijn en Maſe lach.
Te letten op de Macht, te paſſen op de lagen,
Die door Maraenſche Liſt ons wierden voor-gedragen,
Hier was de *Rhijn* beſchermt, de *Maes* en *Wael* beſet,
En wat *Don Diego* deed, hy viſchten achter 't Net.
Ghy doet de Commandeurs verwittigen u Saken,
De *Graeff*, en *Raveſteyn*, *Rees*, *Emmerich*, moeſt waken,
Alleen door u Command': noch was van allen geen,
In meerder ijver, als ghy ſelver, op de been,
De ſluymerige Vaeck, bemaſkert met haer Dromen,
Is nimmer in u Borſt off Herſſenen gecomen,
Dan, als bequame tijdt, off goe gelegentheyt,
In commerlijcke ruſt u Leden had geleyt:

1637.

Prins Thomaſo ſweert 't ontſet van *Breda* by 't H. Sacrament

Den 30. ſeptemb. Breda Geus.

ANNO 1638.

Den 28. Maij & ſeq. Commanderende 30. Compagnie/ ſo Infanterye / als Paerde-volck.

Digitized by Google

1638. Dan ſochte *Spagnien*, hier off elders, in te breken,
Dan was't op *Schencken-Schans*, dan op de *Graeff* geleken,
Op *Nimmegen* off *Thiel*, dan weder hier off daer,
Summarum, *Rhijn*, en *Maes*, en *Waal*, was in gevaer;
Nochtans, hoe conſtelijck de *Spaenſche* Godt con fleuyten,
Deed' onſen *Argus*, noch, ſijn liſticheden ſteuyten.
Wat *Alexander* heeft, wat *Hannibal* bedacht,
Te ſwencken, als een Schim, ſoo ſijn vertroude Macht?
Wat waſſer al gewoels, doen *Rees* en *Weſel* giſten,
Dat 's Keyſers Macht, gevoecht by *Spaengjens* looſe Liſten,
Sich ſpitſten op haer Veſt, en loerden op haer Wal,
Naſſau was effen cloeck, *Naſſau* was over al:
Rhijnberg ſtaet op de keer te ſullen zijn verraden,
Den Aenſlach werdt ontdeckt u Vorſtelijck Genaden,
Selfs door u kloeck Beleydt; hoe menich, menich-mael,
Vertoond u den *Maraen* als in een Berg van Stael?
Doch vruchteloos; gedanckt zy Godt den Heer der Heeren,
Die 't onheyl en gevaer deed' van ons Halſen weeren,
Door u manhaften Erm! Deeſ' ſaken aff gedaen,
Vangt, op de ſtaende voet, een groter Onheyl aen,
Men vordert al u Macht uyt d'om-gelegen Steden,
Door laſt en door bevel van haer Hooch-Mogentheden,
Ghy achtervolcht de Laſt, (en oock ſoo moeſtet zijn)
En ſcheept den gantſchen Treyn met Ponten over Rhijn:
Gelijckerwijs een Wolck, aen't Middach-ront verheven,
Wert door een vlugge Wint by Somer-tijt gedreven,
Langs 't Yſich Hemel-Creyts, en in een corte wijl,
Als 't grimmich Donder-buy, verreyſt ſoo menich mijl,
Soo ſchielijck wierdt u Macht voor *Gelder* neer-geſmeten,
Bellona tradt voor aen, u Paden aff te meten,
Gradivus neemt de Spaed', en in een ogenblijck,
Was, om end om, 't Quartier geſloten in een Dijck:
Haer Spaenſchen Gouverneur die achten't voor een wonder,
En vordert in der ijl ſijn Paeps-gedoopten Donder,
En ben ick (ſeyd hy) niet *del Prada y Muxica*,
Wie *Pluto* off *Cerberus* en volge my niet nae?
Flucx coomt hem over hals de Prins, ſijn Hoocheyt, ſelven,
Met al d' Infantery, en gaet hem oock bedelven
Op 't *Heyſtermanſche Veldt*, wat verder van de Stadt,
En *Caſimir* begint te ſtoppen 't Nierſche Gat.

In Iunio. Verſchepden Vyandts aenſlaghen / ontdeckt / ende geſtut.

In Julio. Vyandts aenſlach op *Rees* en *Weſel* geſtut.

Vyandts aenſlach op *Rhijnbergh* ontdeckt aen Sijn Excellentie.

Den 5. Auguſti. Tocht nae *Gelder*.

Auguſti. *Gelder* benent van Sijn Excellentie.

Den 18. Auguſti.

Del Prada y Muxica, Gouverneur binnen *Gelder*.

Vaſt

Digitized by Google

Vaſt beſich, dach en nacht, om *Gelder* in te ſluyten;
En, middewijl ſcharmutſt *Don Prada* vaſt van buyten:
D'*Infante* ſackten aff met alle ſijn Armée, *Den 11. Auguſti.*
Lamboy, en 's *Keyſers* Macht, vervoechter ſich oock mee. *Den 13. Auguſti.*
Van meening, haren Treyn doen tuſſchen beyde glijden;
En alſo *Caſimir* met *Sollems* aff te ſnijden,
Van ſijnder Hoocheyts Hulp en Byſtandt teenemael,
Doch *Naſſaus* cloeck Beleydt verſtond' deeſ' *Spaenſche* Tael;
En gaet ſich in der ijl by 's *Princen* Leger paren,
Om *Neerlandts* vrecken Tuyn en Heggen te bewaren:
Lamboy vervloeckten hem; d'*Infante* werden dul, *Lamboy*, Oberſte van den Keyſer.
Dat *Neerlandts* cleene Macht hem hielden voor een Sul.
De Spijt verweckte Moed; had *Gelder* in de Wapen,
Op deſen Hinder-Tocht, u connen recht betrapen,
Lamboy u aen-getaſt, de *Cardinael* geranſt, *Den 15. Auguſti.*
Voor Eer, tot 's Levens eynd, had' *Caſimir* gekanſt.
Dies rucktmen haeſtich aff, met voor-bedachte reden, *Den 21. Auguſti.*
En laet een yeder nae ſijn Guarniſoenen treden,
Miſchien oft den *Maraen*, *Lamboy*, off *Cardinael*,
Ons Grenſen noch beſocht, aen Rhijn, off Maes, off Wael,
Gelijckerwijs geſchach aen veel verſcheyden Oorden,
Op *Nimmegen*, *de Graeff*, en ſo men meer-mael hoo[illegible]
Op d'een en d'ander Schans; doch, al den A[illegible] was
Voor dat mael vruchteloos, en quamer niet te pas:
In't laeſte, laet *Naſſau*, met ſijne Cavallieren,
Rontſom het *Gemneps-Huys* den trotſen Wimpel ſwieren: *zoen 19. Septemb.*
En wijl hy beſich was te letten op haer Fort, Sijn Excellentie in groot gevaer met ſijn Peerdt.
Heeft aen mijns Heren Doodt geen hande-breedt geſchort;
't Beſweet en welig Ros, waer op *Naſſau* geſeten,
Beſchrijt een diepe Poel, dien niemandt had geweten,
Valt ruggelings daer in, en ſoud op ſtaende voet,
Dien jong' en trotſen Heldt verſmoort zijn in ſijn Bloet,
Ten waer den Hemel ſelffs, en d'Opper-Al ſijn Zegen,
In vlugg'-geradicheyt, had in ſijn Erm gelegen;
Hy laet den Beugel los, waer in de Palme ſloot,
En vliegt ten Sadel uyt, en vrijt ſich van de Doodt.
't Couragieus Gemoedt (uyt dit Gevaer ontcomen) *Den 28. Septemb.*
Was daer om niet te meer ons *Caſimir* benomen, Gaet weder op recognitie binnen de Stat Gennip.
Gaet, weder-haelt de Laſt, vercondſchapt wel te deeg,
De Stadt, en *Gemneps-Huys*, en Plaetſen, aller weeg,

Digitized by Google

1638. 't Gedonder van 't Canon, en al haer Musquettaden,
Gesonden van 't Casteel, om *Nassau* te beschaden,
Was ijdel en vergeefs; *Nassau* was effen fris,
Tot alles, om end om, van hem vercondschapt is.
Den 8. Octob. Selfs *Mavers* wierde laff, *Bellona* cond de wegen,
Quiteert het Veldt / ende gaet in Garnisoen. Niet van der Winden Godt, beschermen voor de Regen,
Men klautert door den Slijck, en brengt aen weder-zy,
Den Trommel aen de Want, en daer de Vane by.
Dus speelt den Hemel vaeck, en coestert onse luymen,
Gelijck een laeuwe kalmt de lang-gedreven Pluymen,
Tot dat sich wederom de Winden allegaer,
Van't Noord en Zuyder-Ax, haer stoten op malckaer:
ANNO *Marquis de Lede*, brengt in Iunio sijn Troupen
1639. Tot *Venlo* en *Ruer-mond*, met Barcken, en met Sloupen,
In Iunio. En sackt de Mase neer, van mening, en van sin,
Aen d'een off d'ander kant sijn Macht te boren in.
Versiet met Guarnisoen beyd *Gelder* ende *Stralen*,
En meende met de rest een ander Buyt te halen:
In Junio, den 7. & seq. *Nassau*, die coomt hem flucx gedrongen op den Hals,
Past op Marquijs de Lede. Met wacker Veldt-Canon, met Ruytery en alls:
In Brabandt/ Dit duyrt een ruyme tijdt, wel twaelleff, dartien Weken,
aen de Mase Dat, noch *de Lede*, noch *Nassau* is aff-geweecken,
Van't soet-bedaut Gewest, gheduystert in den Erm
Van Rhijn, en Wael, en Maes, recht Neerlandts Schut en Scherm:
Men voert den Clepper op, aen gins en weder sijden,
Men leert het moedich Ros geduyrich arbeydt lijden!
d'Infanterie queelt, al reyend op't Canon,
Op't steken van 't Trompet, by Zuyd en Noorder Son.
En *Casimir*, die voert sijn trotse Cavallieren,
Tot datse den *Marquijs* sien voor haer oogen swieren,
Langs d'Oever van de Maes, so eertijdts *Hannibal*,
Aen't Trebiaensche Vloet, verwachte sijn Geval,
Doch onsen *Fabius*, geen *Fabius* in Paren,
Maer ymmer in Beleydt; ons *Nassau*, liet hem varen,
En socht gelegen plaets, bequame tijdt en stond,
Waer hy, met voordeel, op sijn Vyand treffen kond:
In Julio, den 6. & seq. En soo nu *Franckrijcks* Croon *Hesdin* had in sijn handen,
Comt de Commandeur *Villamor* den *Marquijs* de Lede te hulpe. Begoste den *Maraen* in overmoedt te branden;
Ruckt ab sijn Troupen 'tsaem, en drijft in volle spoet,
Op *Brabandts* Bodem neer, daer hyse landen doet,

Ver-

Digitized by Google

Verſteeckt'ſe gins en weer, aen Vlecken, Veſten, Wegen,
Met commerlijcke ſorg voor den *Naſſauſchen* Regen,
De *Marquis* uyt de ſprong met onſen *Fabiaen*,
Sag met een bitter oog ſijn koele trecken aen:
En eer men't een-mael wiſt, was *Gelder* weer beronnen;
Daer ſchreeude Monſieur Paep; daer huylden al de Nonnen,
Dat op-gepopte Goet; en ſongen all', ORA
PRO NOBIS, *eer ick aen de Geus te Bechte gae.*
ERNESTI waerde Soon, de Prince van ons FRIESEN,
't Naſſauſche Doelen-Wit, om nimmer te verlieſen
De lang-bevochten Eer, dringt met ſijn gantſche Macht,
Dicht onder hare Stadt, dicht onder hare Wacht;
Hier valtmen aen't Gevecht. en 't krijgel ſcherm'tſeren,
Den eenen raeckter aff, den ander laet ſijn Veeren,
'tGeluck is weder zijds: en waggelt in balans,
Dan iſſer aen *Naſſau*, en dan by *Gelder*, kans.
En, wijl ons *Caſimir* was ijverich aen't wercken,
En ſochte's Legers Veſt en Troupen te verſtereken,
Ruckt *Villamor* by een, (dien grooten Generael)
Omtrent der Maſen cant, ſijn Wimpels altemael,
Ons aff-geſloofden Heer, ons trotſen Heldt der Helden,
Koockt wacker op ſijn comſt; en dacht, het ſal
Was *Iſraël* benaut van haren *Philiſtijn?*
Laet hem dan *Goliath*, en ick eens *David* zijn.
Mits coomt, van hoger-handt, der Mogend Heeren Staten,
Expres Bevel en Laſt, om *Gelder* te verlaten;
De Tranen barſten uyt, en d'op-gecropte Grim
Verandert *Caſimir* in doot-geverffde Schim
Soo *Styrum* met ſijn Troup verſchijnt aen *Brabandts* Palen,
Om *Naſſau*, jegens wil, van *Gelder* aff te halen,
Sijn bitſte toorne daelt, hy achtervolcht de Laſt,
Die van ſijn Hoocheyt hem wierd ſchielijck toe-ghepaſt.
Vervoegt hem aen de Rhijn, by ſijnder Hoocheyts Benden,
Daer menich cloeck Soldaet, genootſaeckt door ellenden,
Breeckt van den Vyandt aff, en comen handt aen handt,
Verhongert en beroyt aen *Caſimirs* kant.
Fy! ſchande, *Villamor!* die 's Majeſteyts Threſoren,
Gaet, als een Courtiſaen, in geyle Min verſmoren,
Des Oorlogs Repen zijn geen Spaenſch off vuyl bejach,
Maer dat een vroom Soldaet ſijn noodruft holden mach,

Den 9. Auguſti. Gelder voor de tweede-mael van Sijn Excellentie alleen belegert.

Den 11. Auguſti.

1 Sam.

Den 13. Auguſti. Breeckt op voor Gelder.

Den 8. ſeptemb. & ſeq. Verloopt des Vyants Volck by honderden / ende comen by Sijn Excellentie.

Digitized by Google

Wat *Xenophon* had oyt ſijn *Cyrum* op-getogen,
Om, aen der *Hoeren* ſmuck, ſijn Schatten en vermogen,
In wulpſche Dertelheydt, broot-droncken te verdoen,
Off eerder, nae 't Bordeel, als nae de Lance ſpoen?
ANNO 1640. Roem-waerdich *Naſſaus* Spruyt, nu in den Heer ontſlapen,
U Luſt, u Drift, u Wenſch, u kermen, niet dan Wapen,
U ſluymer niet dan Woel, U Slaep en ſoete Droom,
Battalien en Gevecht, Piſtolen, Ros en Toom,
Beſteyg'ren hoger Eer: u trots en Helden-Daden,
Waer mee *Bellona* gaet geſwangert en beladen,
En 't Lauren-Looffs Geſtrick gewracht op *Pindi* Hoocht;
Dat Blixem, Swaert, noch Vyer, noch Ewicheyt verdroocht;
Sal noch op deſen dach, als Locht en Aerde ſcheuren,
Wanneer den Hemel beeft, en d'onder-aerdtſche Deuren
Van *Rhadamanti* Stoel, ſtaen ſmelten in haer vyer,
Dan ſal, dan ſal u Loff noch ſweven gins en hier:
Den 10. Martij. Dan ſal het *Om-landts* Volck ſich ſelver noch beclagen,
Verfoeyende den Dach datſ' over hope lagen,
Met *Groeningen* haer Stadt: en hebben niet gewilt,
Van u, als Middelaer, (hard-neckich) zijn geſtilt.
Daer moeſt dien Vreden-Vorſt, noch, ongedaner Saken,
Sich vorderen ter Reys, en wederom gaen waken,
En braken als te voor; en middewijl het Landt,
By *Groeningen* omtrent, bleeff in haer miſ-verſtandt.
En wacht, op deſen Dach, noch nieuwe Makelaren,
Om, (ſo de Vorſchen de'en) ſich met de Storck te paren;
Aen-tekenende vaſt in haer Vergetel-Boeck,
Hoe WILHELM LUDOWICH, al-eer, op haer Verſoeck;
Sijn Princelijcke Bloedt, voor hare Stadt en Landen,
In Doot en Lijffs-gevaer goet-willich gaet verpanden:
Den 15. Martij. Doch *Caſimir* vervolcht ſijn aen-gevangen Tocht,
Stelt order om end om, op't geen ons deeren mocht.
Verzepſt nae den Haeg / ende ſtelt order aende Frontieren. Flucx heeft *Orangiens* Prins, ſijn Hoocheyt, goet gevonden,
Dat *Neerlandts* machtich Heyr ſoud werden aff-geſonden
Ten dienſte van't Gemeen; daer wierdt *Neptuni* baerdt,
Met duyſent Ancker-Erms, gekemt en aff-gekaerdt;
Daer ſach men, hoe *Naſſau*, met Sloupen en Karwelen,
Den 28. Aprilis. Deed, langs de Zeeuſche Kuſt, ſijn trotſe Wimpel ſpelen:
Maetrooſsje queelden op, *Wilhelmus van Naſſou*;
En danſten op de Plecht, en wiſte van geen rou.

Men

Digitized by Google

Men naerdert *Philippijn*, en gaet de Troupen landen,
En rucktens' in't gesicht van onse Doodt-Vyanden,
Dicht onder *Bruggens* Vest, en onsen *Casimir*,
Vervolgende sijn Last, die speelter op met vyer,
Don Diego was verbaest, aensiende *Nassaus* Hopen,
Verlaet, op staende voet, sijn Schansjes, en gaet loopen,
Niet anders oft de Droes hem voerden in de Stadt,
Daer sat en keeck hy, als een Uyl in't Ancker-gat.
En, middewijl, begint de Stadt te scharmutzeren,
En sochte *Casimir* een weynich aff te weren,
Daer gheeft sijn Hoocheyt last, en roept uyt sijnen Naem,
De Troppen altemael tot *Maldegem* te saem.
En soo de Vyandt sich doet aen de Maes ontdecken,
Gaet *Hauterive* met d'Infantery vertrecken,
Haer Aenslach te gemoet, so d'Heeren SHONIUS,
Sijn *Casimiri* Raedt, en *Secretarius*,
Een weynichjen te voor, in droefheyt aff-getreden,
Sijn deuchdsaem Ee-Genoot ter Aerden moest besteden:
Geduyrend' dese tijdt loert den Maraenschen Vos,
Met seven duysent Man omtrent 't *Bredaesche* Bosch.
Nassau was van der handt, sijn Hoocheyt verr' gelegen,
En, met een woordt geseyt, 't was *Spangjen* heel gelegen,
Om *Bréda*, sonder stoot, off sonder tegen-weer
Te rucken uyt den Erm van haer gheboren Heer:
Doch alles te vergeefs; en so de Spaensche Nucken,
Den Spangjaert niet te wel voor *Bréda* wouden lucken,
Bedenckt een ander vond, en stelt twee Schepen aen,
Met Vyer, met Cruyt en Loot, en met Granaets gelaen.
Van mening, onse Vloot daer mede te doen branden;
Doch raeckten alle beyd op Droochten en op Stranden,
Hier op vertrock *Nassau*, neemt condschap van de Vaert,
Die tusschen *t'Zas* en *Gendt*, was al te wel bewaert.
Dat *Spangjen* voordeel gaff, en *Casimir* doet deysen,
Om weder, dit gedaen, nae sijn Quartier te reysen,
Dees' moeyten acht hy cleen, en kan niet ledich zijn,
Neemt met sijn Ruytery den treck naer *Philippijn*,
En scheepten in der Nacht: (so 't Leger op ghebroken)
Dus gaet hy langs de Kust naer *Namens Polder* stoken,
En werptet aen *Sint Ann'*, daer *Mons de Hauterijv'*,
Met sijnder *Excellens*, aen-vaerden haer Bedrijff;

1640.

Den 7 Maij.

Den 11. Maij.

Coomt voor *Brugg'* in *Flaenderen.*

Den 13 Maij.

Trecht op voor *Brug*, ende trecht nae *Maldegem*, doet last van sijn Hoogheydt.

Den 7 Junij.

Colonel *Hauterive* naer de Maes met 32. Compagnien Infanterye.

De Vyandt

Den 20. Junij.

Sendt de Vyandt Brandt-schepen voor *Sluys* onder de onse / doch sonder effect.

De 10. en 20. & seq. Junij.

Hy

Digitized by Google

1640. Hy scheyt sijn gantsche Macht in twee gelijcke deelen,
Gaet *Hauteryv'* het een by *'t Fort Naßau* bevelen,
Dicht onder *Hulsten* Wal; doch op de rechter zy,
En met de reste, ruckt hy 't *Moere-Schanßjen* by:
De Schans *Naßauwen* gaff het ijlich op de Vrienden,
Waer mede *Casimir* geen cleene Roem verdienden;
En 't *Moere-Schanßjen* had (ten waer een mis-verstandt
Gerefen inder ijl) geweest in *Nassaus* Handt:
Den 21. 22. Junij & seq. Dies sackt-men weynich aff, om naerder te verspreken;
En, nochtans, 't *Moren-Fort* te winnen, off te breken;
Doch middewijl vertoont sich aer gelegentheyt,
Couragje gaff de lust, en maeckten haer bereyt,
Tusschen den 23 en 24ten Junij 's nachts te 10. uyren. Een on-geschantste Plaets op d'aen-tocht van de Wegen,
Op't midden van de Pas, ondienstelijck ghelegen,
Te treden op de Neck, in't diepste van de Nacht,
Daer *Spangjens* Ruytery, van verren hield de Wacht.
Flucx wasse't aen de gang, met houwen, schieten, kerven,
Daer moest een yeder slaen, off als een Rekel sterven.
Daer gold' een halve Pieck, een bloet-geverfde Kling,
Veel dierder als aen't Merckt een Golden Vingerling:
Der Clepperen gebriesch, door't ijsich Rondt gevlogen,
En Slachtings dul geschreeu, breeckt voor *Gradivus* ogen
geciert Gespan, en scheurt der Goden Tent,
Jupijn die meende selffs sijn Hemel wierd berent:
Men kapt de Lancen aff, men dondert langs de Velden,
Met Blixem, Vyer en Smoock, het gaet een yeder gelden,
Geen ijdel Pocchery, off Guarnisoen-Geswets,
A l' Armes, was de Leus, en vaerdige Musquets,
HENRY le CASIMYR, wiens Hert tot aen de Raken,
Geprangt in Bloed-wraecks leedt, socht over al sijn saken,
Met Order en Beleydt, gelijck een Prince doet,
Te redden, gins en weer, en geest een yeder moet,
Stoot midden in't Gevecht, en laet de Repen glijden,
Van *Phlegon* sijnen Hengst, en werpt hem in de sijden
'tSpits-aengeslepen Stael, en voert, ghelijck een Heldt,
Sijn Troupen aen den Dans, in't openbare Veldt,
Radbodi Friessche Pronck, soo eertijdts binnen *Romen*,
Om Vrydoms Lauren-Crans eerdadich te becomen,
In Voor-tochts hoogste Last, beschermen haren Heer,
So lang men Voet aen Voet cond bruycken sijn Geweer,

De

Digitized by Google

Der Duytſchen grootſche Macht, die tot Geweer en Wapen,
Als Tijgers tot een Rooff, noch aen de Borſt geſchapen,
Brieſcht' als een Leeuwen-Troup, die midden in den geyts,
Een dullen Stier te-rijt; aen d'aff-gepaelde Creyts.
In't ijv'rigſt Loot-geſnor, ſoo' aen malckander waren,
In't midden van den grim, in't heftig Cling-vergaren,
Valt CASIMYR ter neer, dien trotſen CASIMYR;
Die, noch voor Loot, noch Doot vreeſd' in het hoogſte Vyer.
Becoomt een droeve Scheut (uyt *Spangjens* Handt geſonden)
Met droevich Herten-leedt, en roock-beſwalckte Wonden,
Met Wonden, die den Staet en Treyn van Nederlandt,
Bedroefden ſtaende voets, en yeder een ontmant;
Hier ſachmen *Naſſaus* Bloedt, langs *Flaendrens* Acker vlieten,
Dat ons gewenſchten Heer, om *Neerlandt* moeſt vergieten:
Hier lach dien jonger *Heldt*, *Orangje*! tot u Eer,
Wiens vrecken Lauren-Hoedt ſal welcken nimmermeer.
Soo lange den *Maraen* ſal pogen te bevechten,
Der Leeuwen groeyſaem Heg, om aen ſijn Croon te hechten:
Neen *Spaenſche* Melen Godt, hoe wel wy, totter doot,
Bewogen en bedroeft, door dit mordadich Loot,
In't traen-begoten bruyn, met d' om-[illegible]
Ons CASIMYR, ons Vorſt, ons Heer en [illegible] betruyren,
Lichamelijck ont-Zielt, ſal nochtans, tot u ſpijt,
Orang' en *Naſſaus* Eer ſtaen bloeyen op dien tijt,
Als 't conſtelijck Geſpan, uyt nietig Yet gecomen,
Sal van den Opper-Heer ganſch werden wech ghenomen,
Sal 't eeuwich *Mauſole*, waer in de vlugge Ziel,
Van *Naſſaus* CASIMYR, aen't Fort *Sint Annen* viel,
Voor Godes hooch Altaer in glend Saphijr ſtaen blaken,
En als een Schou-Toneel vertonen al de Saken;
Hoe d' olde *Ferdinand*, dien ſtaeg-bebloeden Hont,
Werdt van een Helſchen Gier gheprickelt en gewont.
Van Princen-moordery, van hangen, coppen, branden;
Van Sodomijts bejach, door Steden, en door Landen;
Wat *Naerden* heeft ghele'n, wat *Haerlem*, *Leyder-Borcht*,
Hoe menich Menſch al-om gebraden en gewor cht;
Daer ſal der Goden Heer, als in een Spiegel ſchrijven,
Waer u gecroonde Godt, met al den Hoop ſal blijven;
Daer ſal men, watter is, en watter ſal geſchien,
Daer ſal men, waerde Vorſt! u Helden-Daden ſien,

Tuſſchen den 23. en 24. Junij. o. ſtyl, 's nachts tuſſchen 12. en 1. uyren. Wert Sijn Excellentie dodelijck gewont / waer aff hy nae der handt ſterft. Den 2. July.

Daer

Daer ſal men, in Yvoor, by d'olde *Scipioenen*,
By d'*Alexanders*, en de *Cæſares*, vertonen,
't Couragieus Gemoedt, den noyt-vergeten Nacht,
Die Spaenjen in den Rou, en u ten Hemel bracht.
Hier ſal *Apelles* ſelffs, en *Phidias*, aff-malen,
U Tochten altemael; en conſtelijck verhalen,
Met wat gevley en luſt ons Nederlandſche Maecht,
U in haer Ermen neemt, en't Leven op u waecht;
Hoe *Spangjens* laffe Treyn, haer eygen Heer ontſaeckten,
En van *Bourgundjens Woordt*, *Orangjens Leuſe* maeckten:
(Dat ſietter eerlijck uyt: Doch 't Leven is ſoo ſoet,
Dan iſſet effen veel, wat dat een Beuſ-Wicht doet)
Hoe datmen, handt aen handt, de Saecke gaet beſlechten,
En, midden op de Wal, met ſijnen Vyandt vechten;
Hoe dat de Paerle van *Radbodi* trotſe Ieucht,
In't Crijgſ-gewoon gebrieſch der Clepperen verheucht;
Hoe dat, met Hart en Bloedt, ons ſuyvere Godinnen,
Ronix', en haer Gevolg, de Vryheyt ſtaeg beminnen;
Hoe dat den Anti-Chriſt, met ſijn gemeelden Godt,
Den ſtervenden *Maraen* betovert en beſpot.
[illegible]-ſaem Telg, vrywillig aff-gheſonden,
In Grim, in Le[illegible]uſt, ontfangt u droeve Wonden,
Hoe *Phœbe* Nacht-Godin, in Paepſ-gevonden Smoock,
Verſtickten, en haer Sleyp beſwalckten in den Roock:
Hoe dat u Prinſlijck Riff, bebloedt, en halff verſlaghen,
Werdt, op u Leger-Coets, aen't Hooft-Quartier gedragen;
Hoe d' Artzen haren Conſt aen u gewonde Le'en,
En hoe de Medicijns, met vlijt, haer beſte de'en;
Hier ſiet men, hoe u Geeſt, alleynſkens aen't vervaren,
Verwacht den Gouverneur der Hemelſcher Heyr-ſcharen,
Met Zabulons Convoy: en hoe ghy noyt beclaecht,
Dat ghy voor Godes Kerck u Leven hebt gewaecht;
Hoe ghy den Vreden-Vorſt beveelt u waerde Moeder,
En erſt haer, tot een Schildt, der Weduwen Behoeder;
Hoe WILHELM FREDERICH, de jongſte van u Stam,
Te wreken uwe Doot, tot ſijnder Laſte nam.
Hoe dat, naer u vertreck aen d'onder-aerdſche Cluyſen,
Hy wederom bewoont u nae-gelaten Huyſen,
U Ridderlijck Beſtel, ten Duytſchen-Huys, u Laſt;
Hoe *Frieſlandts* Heerſchappy hem wierde toe-gepaſt:

En

Digitized by Google

Wilhelm Frederich Grave tot Nassau / wordt gheheuldicht Stadt-Holder van Frieslandt. *Den 24. Julij.*

En hoe de vlugge Ziel, nau uyt u Riff gheſcheyden,
Men haer Stadt-houder-Ampt, ſtracx op ſijn Ermen leyden;
En vordert hem den Eed, gelijck hy willich doet,
Getrou, tot in der Doot, te zijn met Hert en Bloet;
Hier ſal in droeff gelaet, als levendich, verſchijnen,
Bellona met haer Sleyp; en *Mars*, met al de ſijnen,
Becleet met angſtig Bruyn, ſal als betovert ſtaen,
En, met ferael Geſwier, ſelfs voor u Tombe gaen,
En leyden aen ſijn handt, met al te droeve ſchreden,
Naſſauſchen FREDERICH u Rou-geprangde Leden,
Cloeckmoedich *Frederich*! ontcomen uyt den Slach,
Daer, neffens *Caſimir*, ſoo menich Ridder lach:
Ontcomen uyt 't gevaer, en drie-mael van u Paerden,
Verandert, ſoſe doot geſchoten zijn ter Aerden,
Wiens Lemmers in de vuyſt, gekapt gelijck een Saeg,
U Broederlijcken Hulp betuygen hedens-daeg.
Hier ſullen ſelffs *Radbood* en d'oude *Poteſtaten*,
Der *Frieſen* deftig Rot, d' *Hooch-mogend Heeren Staten*,
Gelamffert en beſwalckt, met dubbel Rou-Getraent,
Hier ſalmen 't gantſche Landt in droeffheyt ſien gebaent.
Alecto, wraeck-luſts Kindt, van onder op-getogen,
Sal met een droeve Toorts, gaen ſwieren voor ons oge
En rijten 't nijdich Hert, ſoo *Naſſaus* Edel Heer,
In ſpijt van haer *Maraen*, gelengt behoorlijck Eer,
Wanneer men 't moedich Ros, daer *Caſimir* ſijn Leven,
Sijn Daden op vertroud; wanneer-men, daer beneven,
Den Statelijcken Treyn, den Adel van ons Landt,
Doet hijgen onder 't Lijck, en *Naſſaus* Doden-Bandt;
Wie ſal, wie ſal, helaes! ſijn doot-bekilde Wangen,
Wie ſal, in droeve Droeft, niet om end om bevangen,
Niet uyt-gemergelt zijn? gedenckende dien Dach,
Dat *Frieſlandt*, *Naſſaus* Licht en Roem, in d'Aerde lach?
Doch *Frieſen*! ghy alleen ſult in u droeve dagen,
Ghy bentet niet alleen, die 't Ongeluck beclagen;
Heel *Neerlandt* is bedroeft, en *Franckrijck* in de Rou,
Burgundj' en *Spangjen* truert, onwillich, om NASSOU,
Roemt vry dan, op u Roem, geveſte *Nederlanders*,
Orangj' en *Naſſaus* Bloedt teelt niet dan *Alexanders*;
Daer d'eene valt, en cleet ſijn plaetſe met de Doot,
Daer waſt een ander weer, en neemt u in de Schoot.

In

In Christi waerde Kerck, in Sauli groote Rijcken,
Daer wies een Ionathan, den Philistijn moet wijcken:
En, wacht u, *Babylon*! oft oock een Simpson quam,
Die, onder sijnen Erm, u Kerck-Pilaren nam.
En werpt de Pedestals daer *Spangjen* op moet steunen
Langs 't briesselige Sant, en doet het Aerdtrijck dreunen,
Tot aen des Aff-grondts Poort, daer *Cerberus* verwacht,
Sijn *Charons* olde Boot met den Maraensschen Macht,
Hoe sal dien Swager dan van *Ceres*, laten stoken,
En door sijn Cabinets, doen Peck en Swevel roken,
En setten aen sijn zy dien wreden *Toletaen*,
Om weder op een nieu door Neerlandts Bloedt te gaen,
En roemen anderwerff sijn treffelijcke Daden,
Met *Vergas* en *Granvell*, en d' onder-aerdtscke Raden,
Soo lange *Minos* heeft den Zegel aff-gescheurt,
En met dit Sootje naer een warme Woning peurt:
Hier sal haer 't Noorder Ax, geen vijstig tre'en verheven,
Van koude noch van kill', off 't Yssich Nat doen beven,
Der Galg en Raden Schrick, langs d' Oever van de *Leeth*,
En Moordts-gedencken, sal uyt-dringhen 't clamme sweet;
[illegible]-Heer, wanner hy wert verschijnen,
Throon sijn Hemelsche Gordijnen,
[illegible] t gruwsaem GARET. *Garet vvech, ick kan u niet:*
Dien Brandt-en-Moorden-Roem vergelden met verdriet;
Hier sal der Goden Godt, in't midden van sijn Wolcken,
Op't Marber Boog-Gespan, dien Rechter aller Volcken,
Met Blixem, Vyer en Swaert, met Donder en gedruys,
Sijn wel-beminden Treyn vergasten aen sijn Huys.
Ha! Princen altemael, en Coningen der Aerden,
U spreeck ick een-mael aen: Die niet dan Loot en Swaerden,
Niet droomt, dan Moort en Bloedt, wat *Facit* salder staen,
Dat, noch van Godt, noch u, sal werden aff-ghedaen?
Hoe lieflijck sal dien Heer, hoe lieffelijck om-ermen,
Die Godes Eygendom vrymoedelijck beschermen,
En strijden voor sijn Kerck, met Goet, en Bloedt, en Macht,
Tot aen het thiende Lidt van Israëls Geslacht?
Een lieffelijcke Reuck, sal hare Sterf-dach maken,
Aen Godes Roock-Altaer, daer sal geduyrich waken,
D'Ont-zielde *Nassaus* Vorst, dien *Iber*-Dwang, dien Heer,
Die strijd, en sterft, en strijdt, voor Godts Gemeynt en Eer.

Dien

Digitized by Google

Dien *Casimir*, aen wien Natuyr heeft willen tonen,
Wat Deucht, Beleydt, en Trou in *Nassaus* Helden wonen;
Wiens Sinne-Spreuck, gesne'en in Marber, off Metael,
TRIPLICI PATRIAE, getuygde t'enemael:
Getuygden in der Daet sijn Yver in-gesogen,
't Drie-snoerich Vaderlandt ter Doot te zijn gewogen,
So sijn Manhaften Erm en Bloedt-geverfde Kling,
Heeft menichmael betoont, in Neerlandts Krijgs-geding.
Hy toont dat *Nassaus* Oyr, en Brunswichs Stam geresen,
(Soo verr' gedencken swiert, off Menschen mogen wesen,)
In Duytslandt is gevest, en neemt der Duytschen Bandt,
By sijnder Sinnen-Spreuck, voor't eerste Vaderlandt.
Ey, siet doch, hoe een Prins, by wel-gescherpte sinnen,
In Spoor, en Gerens Lust, prangt d' Yver, om te winnen
Sijn aen-geboren Volck, te buygen haer Gemoet,
Gelijckerwijs hy aen ons Nederlanden doet.
Hy neemtse voor een Snoer, en tweede van sijn Banden,
Als wild' hy seggen, nu heb ick twee Vaderlanden;
Aff-comstig uyt het een; in't ander op-gequeeckt;
En, aff-gezield, verwacht het gene my ontbreeckt,
Des Hemels groot Gebou, het Vaderlandt der genen
Die staeg in vreugde zijn, die nimmer leggen wenen,
Daer 't Heyligh, Heyligh, galmt, daer't alles is in Vree,
Dus leeff ick dan, en sterff, TRIPLICI PATRIAE.
Elendich *Nederlandt*, den Hemel sal getuygen,
En melden uwe Rou, selffs *Phabe* sal haer buygen,
Voor *Nassaus Mausola*, wanneer deef' droeve Staet,
Aen *Casimiri* Tomb', betraent ten Uyt-Vaert gaen.
Urania, sal selfs, met al haer Camenieren,
't Betraende Princen Lijck met Lauren-loff vercieren,
En roemen op sijn Gunst, en schateren al deur,
Rust, waerde *Nassau*, rust nu, cloeck *Ingenieur*:
My, gaeft ghy Hert en Sin, noch in u Kindtsche Iaren,
My, gaefdy uwen Toom en Breydel te bewaren;
Ghy meet den *Atlas* aff, en 't spijtig *Pelion*,
Daer selffs al-eer *Jupijn* geen Reusen dulden con.
Bellona, tot wiens Eer, haer Schantzen, Vesten, Wallen,
Betrocken en gesterckt, dat genig' van deef' allen
Viel uyt *Orangjens* Heg; bedroefde Vrou, *Belloon*,
't Is reden dat ghy truyrt om *Archimedis* Soon:

Disen over 't Adv. van Sijn Excellentie.
TRIPLICI PATRIAE.
Dat is,
Ter eeren mijn Drie-dubbeld Vaderlandt.

ANNO 1641.

Wt-Vaert ende Begraffenis van Sijn Excellentie / *Henry de Nassau* gheschiet binnen Leeuwarden / den 7. Ianuarij, oude stijl.

En

Digitized by Google

En ghy, Romeynſche Pronck, ghy *Tacite*, ghy Drijver
Van't Princelijck Beleydt; vermaertſte Daden-Schrijver;
Wie ſal, naer deſen, meer aen Diſch off Cabinet,
Door-bladen u Papier, door-gronden u Geſet?
De cloecke *Florentijn*, wiſt redelijck u Saken,
Voor ſijnen *Borgiâ*, ter nutten hen te maken,
Doch alletoos gemengt met innerlijcke Drift,
Met Prince-moordery, en veelderley Vergift,
Ghy, *Naſſaus Caſimir*, gelijck een By gedreven,
Socht niet uyt u Gebloemt, dan Honich, om te leven,
Off aen des *Tybers* kant, off op u reuckich Thijm,
Verwert hy menichmael in't *Nectar*-ſoete-Lijm.
Homerus heeft al-eer *Ulyſſem* connen ſchrijven;
En *Maro* ſijn *Ænæ*, wiens Helden-Daden blijven
Tot aen des Werelts eynd; en *Alexander* leeft,
Soo lang *Plutarchi* ſtijl off reuck off adem heeft:
't Voortreflijck Heydens Rot, waer voor wy arme Wichten,
Broodt-droncken op-gevoet, vrywillich moeten ſwichten,
Verheften Hemels hooch, en voerden tot den top,
Van't *Olym*- en *Olymp*' haer Helden Deuchden op.
[illegible]*lutarch*, ſal 't *Pindus* noch bewegen?
[illegible]ht, op't *Pegaſus* geſtegen,
Baſuynt, *Naſſau*, dijn Loff? wiens Pen, off cloeck Verſtandt,
Is *Caſimir* te wijdt en veel te verr' bekant?
De kloecke *Machabeen*, de trotſe *Gideonen*,
De Deuchden alteſaem, die ſullen ſich vertonen,
Wanneer u waerde Ziel clem-ſwetich van de Reys,
By haer vernachten ſal in't Hemelſche Palleys;
U ſuchten aff-geleyt, u deftige Bevelen
Aen Neerlandts Hogen Raedt, voorſichtelijck 'terwelen
En kieſen, nae u Doot, in't uyterſte gevaer,
Een, die met Hert en Bloedt den tweeden HENRICH waer;
Gelijckerwijs geſchiet; aen wien niet ſal ontbreecken,
Der FRIESEN luſt en Loff noch eyndelijck te wreken,
Wiens Vader-moordery, wiens Broeders Doden-Wond,
Geſneden aen haer Tomb, hem voor ſijn oogen ſtond.

FINIS.

Digitized by Google

Epitaphium.

DOLENDUM FACTUM,
ÆTERNITATI MOESTUM,
HOSPES, VIATOR, INCOLA,
Luge & Lege:

HENRICVS. P.M.
ERNESTI F.
CASIMIRI Progenies,

NASSOVIORUM, CATTIMELIBOCI, VIANDÆ, DIETZÆ, SPIEGELBERGÆ COMES: BEILSTENII DOMINUS: LIESVELDIÆ BARO: FRISIÆ, GRONINGÆ, OMLANDIÆ, DRENTHIÆ GUBERNATOR: ORDINIS EQUESTRIS TEUTONICI PER DIOECESIN ULTRAIECTINAM COMMENDATOR SUMMUS

PRO PATRIIS AR[illegible]
SUBDITVM FOCIS,
Præliante dexterâ
ANIMAM DEO,
LAUDEM BELGIO
ET
QUOD SUSSITANDUM
Huic mandavit Tumulo
Anno CHRISTI cIↃ IↃc XLI.
Ipsis Nonis IANUAR.

Digitized by Google

Digitized by Google

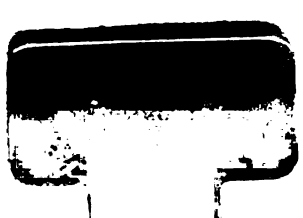

Digitized by Google